MONITOR SPÓŁDZIELCZY

ORGAN CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO

Część A

Rok II. Warszawa, dnia 10 lipca 1949 r. Nr A-13

TREŚĆ NUMERU:

UCHWAŁA ZARZĄDU CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIECZEGO

z dnia 25 czerwca 1949 r.

w sprawie regulacji płac pracowników piekarnianych i pracowników stołówek.

Nawiązując do uchwały z dnia 21 stycznia 1949 r. w sprawie regulacji płac w spółdzielczości i po porozumieniu się z Komisją Główną dla ustalenia nowych zasad wynagradzania pracowników, Zarząd CZS postanawia:

1. Zatwierdzić załączone do uchwały niniejszej protokóły dodatkowe do Zbiorowego Układu Pracy zawartego z Zarządem Głównym Zw. Zaw. Pracowników Spółdzielczych w dniu 24 stycznia 1949 r., a mianowicie:

a) dotyczący pracowników stołówek pracowniczych.

b) normujący płace pracowników płatnych godzinowo — zatrudnionych przy produkcji pieczywa w piekarniach spółdzielczych,

2. Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1949 r.

3. Wykonanie uchwały zleca się Wydziałowi Organizacyjnemu w porozumieniu z Biurem Ekonomiczno-Statystycznym.

Załącznik 1.

PROTOKÓŁ DODATKOWY

DO ZBIOROWEGO UKŁADU PRACY DLA PRACOWNIKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

z dnia 24 stycznia 1949 r.

(Monitor Spółdzielczy Nr A—3 z r. 1949).

dotyczący pracowników stołówek pracowniczych.

Przez Centralny Związek Spółdzielczy, reprezentujący centrale spółdzielni i spółdzielnie i przez Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Spółdzielczych, został podpisany w Warszawie w dniu 14.VI.49 r. następujący protokół dodatkowy do Zbiorowego Układu Pracy, zawartego w dniu 24.I. 1949 r. pomiędzy Centralnym Związkiem Spółdzielczym a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Spółdzielczych.

1. Postanowienia protokółu dotyczą pracowników stołówek pracowniczych, których personel do czasu przejęcia tych stołówek przez spółdzielnie spożywców w ramach akcji przejmowania stołówek zakładowych przez Centralę Spółdzielni Spożywców „Społem", pozostają na etatach spółdzielni względnie centrali utrzymującej stołówkę.

2. Z dniem ogłoszenia niniejszego z mocą obowiązującą od dnia 1.I. 1949 r., anuluje się podane w tabeli zaszeregowania pracowników usługowych, załączonej do Zbiorowego Układu Pracy dla pracowników spółdzielczych, przepisy dotyczące zaszeregowania pracowników pełniących funkcje: zarzą-

dzającej stołówką, kucharki, pomocy kuchennej i kelnerki (załącznik Nr 6i L. p. 1, 2, 3, 4, załącznika do Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników spółdzielczych—Monitor Spółdzielczy Nr A—3 z dn. 10.II 1949 r., poz. 13) do grup tabeli płac podstawowych i dodatków lokalnych dla pracowników miesięcznie płatnych (zał. Nr 1 i Nr 2 — załącznika do Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników spółdzielczych).

3. Równocześnie wprowadza się przepisy dotyczące wynagrodzenia w/w pracowników — w/g następujących zasad:

a) Pracownikom wymienionym w punkcie 1 niniejszego przysługują ryczałtowe wynagrodzenia miesięczne w następującej wysokości:

1. Kierownik stołówki (gospodyni)	— 10.000	do 14.000 zł.
2. Magazynier	— 10.000	„ 12.200 „
3. Modszy magazynier	— 9.500	„ 10.500 „
4. Kucharz	— 9.500	„ 14.000 „
5. Młodszy kucharz	— 8.500	„ 9.500 „
6. Kelnerka	— 8.500	„ 9.500 „
7. Pomoc kuchenna		„ 8.500 „

b) Na obszarze m. st. Warszawy ryczałtowe wynagrodzenie określone w punkcie a) ulegnie zwiększeniu o zł 400.—.
Na obszarze, na którym przysługuje dodatek morski, ryczałtowe wynagrodzenie określone w punkcie a) ulegnie zwiększeniu o zł 300.—.

c) W stołówkach, w których wydawany jest jednorazowy posiłek, określone w p. a) i b) ryczałtowe wynagrodzenie obejmuje również wynagrodzenie a ewentualnie przepracowane godziny nadliczbowe.

d) Personelowi stołówek przysługuje bezpłatnie jednorazowy posiłek zasadniczy tej samej jakości, jaki otrzymują stołownicy danej stołówki oraz wszystkie świadczenia zagwarantowane układami, bądź innymi przepisami zbiorowymi pracy, obowiązującymi w danym zakładzie lub instytucji.

e) Wynagrodzenie personelu winno mieścić się w kwotach przewidzianych w budżecie na wydatki administracyjno-rzeczowe stołówek.

Warszawa, dnia 14.VI. 1949 r.

PREZES
Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego
(—) **Oskar Lange**

CZŁONEK ZARZĄDU
Centralnego Związku Spółdz.
Dyrektor Biura Ekonom.-Statystyczn
(—) **Stefan Surzycki**

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu Głównego Związku Zawodowego
Pracowników Spółdzielczych
(—) **Stanisław Michalski**

SEKRETARZ GENERALNY
Zarządu Głównego Związku Zawodowego
Pracowników Spółdzielczych
(—) **Tadeusz Bilewicz**

Załącznik Nr 2.

PROTOKÓŁ DODATKOWY

DO ZBIOROWEGO UKŁADU PRACY DLA PRACOWNIKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

z dnia 24 stycznia 1949 r.

(Monitor Spółdzielczy Nr A—3 z dnia 10. II. 1949 r.

normujący płace pracowników płatnych godzinowo — zatrudnionych przy produkcji pieczywa w piekarniach spółdzielczych.

Przez Centralny Związek Spółdzielczy, reprezentujący wszystkie centrale spółdzielni i spółdzielnie w kraju i przez Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Spółdzielczych został podpisany w Warszawie w dniu 14 czerwca 1949 r. następujący protokół dodatkowy do zbiorowego układu pracy, zawartego w dniu 24 stycznia 1949 r. pomiędzy Centralnym Związkiem Spółdzielczym, a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Spółdzielczych:

I. W załączniku do Układu Zbiorowego Nr 11a (str. 19-ta) „Tabela zaszeregowania pracowników płatnych godzinowo w przemyśle i przetwórstwie rolniczo-spożywczym — Grupa zbożowo-mączna", wprowadza się następujące funkcje:

Funkcja	Grupa płac
16. Starszy piekarz (brygadier) (w piekarniach niach II i III kat.)	IX — X
17. Stołowy	VII — VIII
18. Pomocnik piekarski (palacz, osiewacz)	IV — VI

W pozycji 13 — piekarz ciastowy, wprowadza się grupę płac VIII — X, zamiast IX — X.

W pozycji 15 — piecowy, wprowadza się grupę płac VIII — X, zamiast IX — X.

II. Pracownicy czasowi kwalifikowani (fajerantowi) są płatni w/g wykonywanej funkcji plus 50% uposażenia, bez prawa do premii (można zatrudniać do trzech dni w tygodniu).

Starszy piekarz (brygadier) otrzymuje dodatkowo 10% zasadniczej stawki godzinowej za kierownictwo zespołowe.

III. Pracownicy piekarni zatrudnieni bezpośrednio przy produkcji (zał. 11a Grupa zbożowo-mączna z uzupełnieniem jak wyżej w pkt I) otrzymują dodatkowo za każdy dzień pracy i każdy dzień ustawowego

urlopu 2 kg chleba żytniego 80%.

Jeżeli piekarnia takiego chleba nie wypieka, pracownicy otrzymują inny gatunek chleba wypiekanego przez daną piekarnię, najbardziej zbliżony do chleba żytniego 80%.

IV. Ustala się ramowe normy wypieku (dla każdej z trzech kat. piekarń) na 1 pracownika zatrudnionego przy produkcji pieczywa:

I kat. — 380 kg dziennie chleba
II „ — 350 „ „ „
III „ — 200 „ „ „

Jako normę wypieku bułek ustala się 112,5 kg dziennie bez względu na kategorię piekarni.

Podane wyżej ramowe normy wypieku winny być dostosowane do warunków technicznych poszczególnych piekarń.

Ustalenia norm dla piekarń dokona kierownictwo piekarni w porozumieniu ze Związkiem Zawodowym i przy udziale instruktora piekarskiego centrali.

Ustalone w ten sposób normy winny być zatwierdzone przez dyrekcję centrali w terminie do 30 czerwca 1949 r.

Majstra technicznego — zmianowego (płatnego miesięcznie) nie bierze się pod uwagę przy ustalaniu i obliczaniu normy wydajności. Otrzymuje on premię taką, jaką wypracował kierowany przez niego zespół.

Za piekarnię I kategorii — uważa się piekarnię zmechanizowaną, posiadającą jeden lub kilka pieców mechanicznych (różnych systemów), mieszarkę i wagę automatyczną do dzielenia ciasta.

Za piekarnię II kategorii — uważa się piekarnię częściowo zmechanizowaną o jednym względnie kilku piecach mechanicznych lub 2-ch dużych piecach zwykłych posiadającą mieszankę a nie posiadającą wagi automatycznej.

Za piekarnię III kategorii — uważa się piekarnię nie zmechanizowaną, posiadającą jeden piec mechaniczny lub jeden albo więcej pieców zwykłych, a nie posiadającą mieszarki i wagi automatycznej.

Do tej kategorii zalicza się również piekarnię o jednym piecu zwykłym z mieszarką.

V. Wprowadza się dodatki przejściowe dla miasta Warszawy, Krakowa i Łodzi, dla pracowników zatrudnionych przy produkcji.

Grupa płac	Wysokość dodatku w zł na godzinę	
	dla W-wy i Krakowa	dla Łodzi
X	[illegible]	6
IX	18	6
VIII	16	6
VII	13	6
VI	—	3
V	—	3
IV	—	3

VI. Zaszeregowanie i płace pracowników nie zatrudnionych przy produkcji pozostają bez zmian.

VII. Zasady premiowania pozostają bez zmian (zał. Nr 12 b do Ukł. Zbior.).

VIII. Postanowienia niniejszego protokółu obowiązują od dnia 1. I. 1949 r.

Warszawa, dnia 14 czerwca 1949 r.

PREZES
Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego
(—) **Oskar Lange**

CZŁONEK ZARZĄDU
Centralnego Związku Spółdz.
Dyr. Biura Ekonom. Statyst.
(—) **Stefan Surzycki**

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Spółdzielczych
(—) **Stanisław Michalski**

SEKRETARZ GENERALNY
Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Spółdzielczych
(—) **Tadeusz Bilewicz**

INSTRUKCJA WYDZIAŁU ORGANIZACYJNEGO — BIURA UBEZPIECZEŃ CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO

z dnia 24 czerwca 1949 r.

dla central spółdzielni i spółdzielni w przedmiocie zgłaszania, ewidencji i likwidacji szkód

W oparciu o Porozumienie z dnia 6. 11. 48 r. o współpracy pomiędzy Centralnym Związkiem Spółdzielczym a Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych oraz w powołaniu się na instrukcję dla spółdzielni w sprawie ubezpieczenia mienia spółdzielczego od szkód losowych, ogłoszoną w „Monitorze Spółdzielczym" Nr. A-1 z dn. 10.1. 49 r., wydaje się niniejszą instrukcję dla central spółdzielni i spółdzielni w przedmiocie zgłaszania, ewidencji i likwidacji szkód.

I. Zgłaszanie szkód

Placówki spółdzielcze i to tak spółdzielnie jak i zainteresowane komórki central spółdzielni odnośnie swego majątku, mają obowiązek, poza zgłoszeniem szkody w PZUW, o każdej zaistniałej szkodzie zawiadomić także referat ubezpieczeń (okręgowy) centrali, a jeżeli odnośna centrala referatem ubezpieczeniowym nie dysponuje, bezpośrednio swoją centralę branżową.

Zawiadomienie winno nastąpić natychmiast po zaistnieniu szkody i to wg załączonego poniżej wzoru. Referat ubezpieczeń po zapisaniu wszystkich elementów do rejestru szkód, otrzymane zawiadomienie wysyła niezwłocznie swej centrali branżowej, która z kolei o szkodach w domniemanej wysokości ponad

zł 500.000,— w grupie ubezpieczeń kradzieżowych i

zł 1.000.000,— w grupie ub... ...eń ogniowych

zawiadomi niezwłocznie CZS — Biuro Ubezpieczeń. Niezależnie od tego referat ubezpieczeń zawiadomi o szkodach zgłoszonych w wysokości zł 500.000,— (kradz.) wzgl. zł 1.000.000.— (ogień) inspektora ubezpieczeń CZS swego okręgu.

O szkodach kradzieżowych i ogniowych w domniemanej wysokości ponad zł 3.000.000,— należy poza tym powiadomić natychmiast telefonicznie czy telegraficznie Biuro Ubezpieczeń CZS w Warszawie, (tel. nr. 8—51—91 — 4, wewn. 83, Skrót telegr. CEZETES).

Centrala branżowa powiadamia poza tym CZS Biuro Ubezpieczeń:

a) o szkodach O. C. o ile roszczenia poszkodowanego przewyższają ubezpieczone sumy gwarancyjne,
b) o szkodach A.C. o ile uszkodzenie wozu przewyższa 60% jego wartości,
c) o szkodach transportowych ponad zł 3.000.000,—.

II. Likwidacja szkód przez PZUW.

Likwidację szkód przeprowadza Zakład bądź to w drodze korespondencyjnej, bądź też osobiście przez swych przedstawicieli (inspektorów — likwidatorów) na miejscu wypadku. W drodze korespondencji załatwiane są wszystkie mniejsze szkody: (granica nie ustalona) ogniowe, kradzieżowe, auto-casco, z reguły zaś szkody zwierzęce, transportowe, szyb i nieszczęśliwych wypadków.

Likwidator Zakładu przeprowadza na miejscu wypadku likwidację wszystkich większych szkód ogniowych, kradzieżowych, auto-casco oraz szkód gradowych.

Likwidator Zakładu bada na miejscu okoliczności powstania wypadku, szczególnie w tym kierunku, czy nie zachodzą momenty zwalniające Zakład od odpowiedzialności za powstałą szkodę, mianowicie czy wypadek nie został spowodowany przez ubezpieczającego, dalej czy chodzi o obiekt ubezpieczony, następnie zaś ustala wartość przedmiotu w chwili szkody (wartość ubezpieczenia) i straty na wartości na skutek szkody. W rezultacie swych czynności, sporządza likwidator t. zw. operat likwidacyjny, obejmujący protokół z opisem wszystkich okoliczności szkody, obliczenie odszkodowania i deklarację zgody ubezpieczającego.

III. Szkody ogniowe i kradzieżowe.

1. Udział w likwidacji.

Referat Ubezpieczeń, po otrzymaniu wiadomości o szkodzie, pilnuje, aby poszkodowana placówka dostarczyła PZUW wszystkie do likwidacji potrzebne dokumenty, i po uzgodnieniu z PZUW sposobu i dnia likwidacji bierze przez swego kierownika osobisty udział w likwidacji szkody, o ile domniemana jej wysokość wynosi ponad

zł 100.000,— w grupie ubezpieczeń kradzieżowych, a

zł 200.000,— w grupie ubezpieczeń ogniowych

oraz w likwidacji innych szkód, jeżeli tego żąda poszkodowana placówka wzgl. jeżeli okoliczności tego wymagają. Sprawozdanie z likwidacji przesyła referat ubezpieczeń swej centrali branżowej. Ze sprawozdania winny wynikać:

a) data likwidacji,
b) nazwa poszkodowanej placówki,
c) data szkody,
d) data jej zgłoszenia do PZUW,
e) suma ubezpieczenia,
f) wyszczególnienie przedmiotów, uległych szkodzie,
g) wysokość zgłoszenia szkody,
h) opis wypadku,
i) obliczenie odszkodowania,
k) opis sposobu likwidacji,
l) propozycja likwidatora.

Jeżeli domniemana suma szkody przekracza zł. 1.000.000,— (kradz.) wzgl. zł. 2.000.000,— (ogień), Referat Ubezpieczeń zwróci się o współudział w likwidacji do inspektora ubezpieczeń CZS. Jeżeli inspektor ubezpieczeń CZS uzna w interesie poszkodowanej placówki za wskazane, może on także brać osobisty udział w likwidacji innych szkód.

Zwraca się uwagę na brzmienie § 9 Porozumienia z dn. 6. 11. 48 r. o współpracy pomiędzy CZS a PZUW, według którego przedstawiciel spółdzielczości ma prawo brania udziału w likwidacji szkód.

2. Obliczenie odszkodowania za towary

Obliczenie odszkodowania za szkodę ogniową czy kradzieżową w towarach odbywa się na podstawie ksiąg handlowych i kontroli towarowej ubezpieczającego, zeznań świadków i remanentu towarów, pozostałych po szkodzie. Podstawą do obliczenia odszkodowania przy towarach, pochodzących z nie własnej produkcji, jest koszt nabycia towarów.

Chcąc obliczyć odszkodowanie, należy wyjść z ostatniego remanentu towarów przed dniem wypadku szkody, doliczyć wszystkie zakupy towarowe, do dnia szkody, potrącić kwotę sprzedanych w tym czasie towarów, ewent. odpisy i zniżki cen. Otrzymujemy w ten sposób wartość towarów w dniu szkody, od której potrącamy remanent towarowy po szkodzie, co da sumę szkody w dniu wypadku po cenie sprzedażnej. Po potrąceniu manca za towary na miarę i wagę, oraz potrąceniu spodziewanego średniego zysku (kalkulacja), wykazana suma stanowi odszkodowanie.

Przykład:

1) W/g remanentu z dn. 1. 1. 49 r. wartość towaru	zł 241.900,—
2) Zakup od 1. 1. — 16. 4. 49 (dzień szkody)	„ 2.313.200,—
	zł 2.555.100,—

Z przeniesienia		zł 2.555.100,—
3) Sprzedaż od 1. 1. — 16. 4. 49	zł 2.044.720,—	
4) Odpisano	„ 23.500,—	
5) Zniżki cen	„ 52.450,—	zł 2.120.670,—
6) Wartość w dniu szkody		zł 434.430,—
7) Remanent po szkodzie		zł 187.210,—
8) Szkoda po cenie sprzedażnej		zł 247.220,—
9) Manco od obrotu w czasie od ostatniego remanentu	zł 2.044.720,—	
mniej towary opakowane	„ 664.620,—	
pozostaje na obrót towarów na miarę i wagę	zł 1.380.100,—	
manco n. p. 0,5%		zł 6.900,—
		zł 240.320,—
10) Odchodzi spodziewany średni zysk (kalkulacja) 10% od zł 247.220,—		zł 24.722,—
11) Szkoda netto — (odszkodowanie)		zł 215.598,—

Odszkodowanie to wypłaca Zakład przy ubezpieczeniu w pełnej wartości, t. j. w niniejszym wypadku, jeżeli suma ubezpieczenia na towary równa jest lub wyższa od wartości ich w dniu szkody, czyli w tym wypadku co najmniej zł 384.087,— (zł 434.430,— mniej 10% na kalkulację i zł 6.900,— na manco). Jeżeli suma ubezpieczenia jednak była niższa, t. j. w razie zaistnienia niedoubezpieczenia, oblicza się odszkodowanie w wysokości, wynikającej z proporcji pomiędzy sumą ubezpieczenia a szkodą netto. Gdy więc suma ubezpieczenia w niniejszym przykładzie wynosiła n. p. tylko zł. 300.000,— to odszkodowanie wynosiłoby:

$$\frac{215.598,\text{—} \times 300,000,\text{—}}{384.087,\text{—}} = \text{zł } 168.397,\text{—}$$

a ubezpieczający, oszczędzając tylko drobny wydatek na różnicę składki, straciłby **zł 47.201,—**. Z tego wynika, jak ważne jest, aby ubezpieczenia zawierano we właściwej wartości.

Jeżeli w umowie ubezpieczeniowej uwarunkowano własny udział ubezpieczającego (w spółdzielczości, w grupie ubezpieczeń kradzieżowych, po drugiej szkodzie), odszkodowanie redukuje się o taką część, w jakiej wysokości własny udział obowiązywał, a więc n. p. jeżeli własny udział wynosił 20%, odszkodowanie będzie wynosić:

a) przy dostatecznej sumie ubezpieczenia	zł 215.598,—
mniej 20% na własny udział	zł 43.119,—
netto	zł 172.479,—
b) przy niedoubezpieczeniu	zł 168.397,—
mniej 20% na własny udział	zł 33.679,—
netto	zł 134.718,—

3. Manco

Wypada jeszcze wyjaśnić odliczenie manca od sumy szkody w powyższym obliczeniu. Ze względu na to, że ubezpieczenie nie może być, stosownie do istniejących przepisów prawnych, przedmiotem zysku, a w każdym przedsiębiorstwie handlu detalicznego zachodzą ubytki przez rozkurz, rozsyp, przeważenie i t. d., należy ubytki te uwzględnić przy obliczeniu odszkodowania. Z doświadczenia wiemy, że ubytki te wynoszą co najmniej 0,3% — 0,5% towarów sprzedawanych na miarę bądź wagę i stąd też uzasadnione jest potrącenie t. zw. manca od obrotów tymi towarami w czasie od ostatniego remanentu do chwili wypadku szkody. Wysokość manca nie może być przez PZUW jednostronnie określana, zależy ona od porozumienia się w tym kierunku stron. Od obrotów towarami w opakowaniu, a więc w butelkach, paczkach, pudełkach, puszkach i t. p. manca stosownie do uzgodnienia z PZUW nie liczy się. Przy składach hurtowych manco nie wchodzi w rachubę.

4. Odnalezienie skradzionych przedmiotów.

W razie zaistnienia możliwości otrzymania z powrotem skradzionych przedmiotów, ubezpieczający ma obowiązek natychmiastowego doniesienia o tym Zakładowi i na życzenie — odstąpienie mu swoich praw do tych rzeczy, aby Zakład mógł zabiegać sam o pozyskanie skradzionych przedmiotów.

Jeżeli ubezpieczający skradzione przedmioty lub ich części z powrotem uzyskał, ma on wolny wybór zwrócić odszkodowanie lub jego stosowną część, czy przedmioty te postawić do dyspozycji Zakładu.

5. Błędy w księgach ubezpieczającego.

Zgodnie z § 10 Porozumienia o współpracy pomiędzy CZS a PZUW z dnia 6.11.48 r., Zakład w razie stwierdzenia błędów w księgach ubezpieczającego podda rewizji przeprowadzone obliczenie odszkodowania nawet w wypadku dokonanej już wypłaty odszkodowania, o ile zgłoszenie reklamacji z tego tytułu nastąpi w ciągu roku kalendarzowego, w którym szkoda zaistniała, a przy szkodach w ostatnim kwartale roku kalendarzowego, do 15 lutego roku następnego.

Poza wypadkami stwierdzenia błędów w księgach, termin reklamacji przez placówkę spółdzielczą sposobu likwidacji szkody ograniczony jest w każdym wypadku do jednego miesiąca od daty podpisania deklaracji zgody.

Na powyższy przepis zwraca się szczególną uwagę.

6. Obliczenie odszkodowania pogorzelowego za budynki i maszyny.

Zasady likwidacji szkód pogorzelowych w budynkach i maszynach nie różnią się od zasad, stosowanych przy likwidacji szkód towarowych. Podstawą do obliczenia odszkodowania jest: suma ubezpieczenia, wartość odnośnego obiektu w dniu wypadku szkody i wartość pozostałych części. Należy więc ustalić wartość w stanie nowym, a po odliczeniu od niej amortyzacji (zużycia), pozostanie wartość w dniu wypadku. Od tej — odlicza się wartość niespalonych wzgl. uratowanych części, pozostała suma stanowi szkodę, a o ile nie zachodzi niedoubezpieczenie, również i odszkodowanie. W raze niedoubezpieczenia oblicza się odszkodowanie z proporcji pomiędzy sumą ubezpieczenia a szkodą, jak wynika z powyższego przykładu przy obliczeniu szkody towarowej.

Przy większych szkodach budynkowych czy maszynowych zaleca się oparcie likwidacji o ekspertyzę fachowców budowlanych czy maszynowych.

IV. Szkody odpowiedzialności cywilnej (O.C.).

Z chwilą, gdy ubezpieczona placówka dowie się o zaistnieniu wypadku, który może pociągnąć za sobą roszczenia odszkodowawcze osób trzecich, powinna ona powiadomić niezwłocznie Zakład z przesłaniem odbitki swego pisma do okręgowego referatu ubezpieczeń, wzgl. swej centrali branżowej, a po otrzymaniu od Zakładu odnośnych druków, przesłać temuż zawiadomienie na odnośnych formularzach.

Z poszkodowaną osobą ubezpieczona placówka nie prowadzi żadnych pertraktacji, a ogranicza się jedynie do przejęcia pisemnego oświadczenia, które niezwłocznie kieruje do Zakładu, zatrzymując u siebie odpis. Wobec poszkodowanego nie wolno zaciągać żadnych zobowiązań i nie wolno dawać żadnych przyrzeczeń w kierunku zlikwidowania szkody.

Wszelkie pisma otrzymane od poszkodowanej osoby lub jej pełnomocnika (adwokata), placówka pozostawia bez merytorycznej odpowiedzi, a kieruje je niezwłocznie, i to w oryginale, do PZUW, zatrzymując u siebie odpisy. Jeżeli poszkodowana osoba wystąpi na drogę sądową, placówka o tym powiadomi natychmiast Zakład, przesyłając po zatrzymaniu u siebie odpisu, otrzymany pozew sądowy do Zakładu.

Gdy na wniosek poszkodowanego został wydany sądowy nakaz zapłaty lub zarządzenia w drodze postępowania karno-administracyjnego, winna ubezpieczona placówka, o ile nie może się na czas porozumieć z Zakładem, wnieść sprzeciw wzgl. odwołanie, bądź zastosować we właściwym czasie inne środki prawne w celu uchylenia nakazu czy zarządzenia, powiadamiając o swych krokach Zakład. W razie wdrożenia postępowania sądowo-karnego, ustanowi placówka w porozumieniu z PZUW we właściwym czasie obrońcę. Tak koszty procesu, jak i ewent. obrony idą na ciężar Zakładu, które tenże ponosi poza ubezpieczoną sumą świadczeń. Ubezpieczona placówka jest zobowiązana służyć Zakładowi wszelkimi żądanymi informacjami i dowodami, mającymi związek z podniesionymi przez poszkodowaną osobę roszczeniami.

Powyższe naświetlenie odnosi się do szkód w ramach ubezpieczonych świadczeń PZUW.

Natomiast zupełnie inny tryb postępowania należy przyjąć, gdy 1) roszczenia poszkodowanego znacznie przewyższają ubezpieczone sumy świadczeń, 2) jeżeli ubezpieczenie od O.C. w ogóle nie było zawarte. W pierwszym wypadku zainteresowana placówka spółdzielcza, po porozumieniu się z PZUW, musi wszcząć bezpośrednie pertraktacje z poszkodowanym, a w drugim wypadku — porozumiewanie się z PZUW jest zbędne.

W tych pertraktacjach z poszkodowanym wyręczy poszkodowaną placówkę na żądanie referat ubezpieczeń centrali czy Inspektor Ubezpieczeń CZS. Przy poważniejszych roszczeniach i we wszelkich sprawach zawiłych wskazanym jest zwrócenie się po poradę lub wyręczenie do Biura Ubezpieczeń CZS, które udzieli wszelkich informacyj lub na żądanie weźmie sprawę zlikwidowania roszczeń w swoje ręce.

V. Szkody od następstw nieszczęśliwych wypadków.

O każdym nieszczęśliwym wypadku ubezpieczonych osób należy niezwłocznie powiadomić Zakład; odbitkę zawiadomienia otrzymuje referat ubezpieczeń centrali. Na żądanie Zakładu, wypełnia placówka zgłoszenie na formularzu „Wzór Nr. U 319". Po otrzymaniu od Zakładu odnośnych formularzy należy mu dostarczyć tak „Wstępne orzeczenie lekarskie" jak i „Orzeczenie lekarskie po ukończeniu leczenia", wystawione przez lekarza, w którego opiece poszkodowany się znajduje. Zakład może zażądać dalszych świadectw lekarskich lub innych informacji odnośnie wypadku. Żądaniom tym należy bezwzględnie zadośćuczynić.

Ubezpieczenia zbiorowe od następstw nieszczęśliwych wypadków, jakie centrale branżowe zawierają dla swych pracowników, obejmują zazwyczaj tylko wypadki śmierci i stałego kalectwa. Nie należy zgłaszać zatem wypadków, które powodują tylko drobne uszkodzenia cielesne, a więc przejściową niemoc, bez poważniejszych stałych następstw. O ile wypadek spowodował śmierć, należy do zgłoszenia dołączyć świadectwo zgonu.

Na zasadzie otrzymanych dokumentów, Zakład ustala w wypadku stałego kalectwa stosowne procentowe odszkodowania z § 18 (3) ogólnych warunków ubezpieczeń. Jeżeli kalectwo polega na chorobie nerwowej lub umysłowej, można wypłacać rentę obliczoną wedle tabeli rent, umieszczonej przy końcu tekstu ogólnych warunków ubezpieczeń.

VI. Szkody Auto-Casco.

Zgłoszenie winno nastąpić natychmiast po otrzymaniu wiadomości o zaistnieniu wypadku. O ile równocześnie ze zgłoszeniem nie można doręczyć Zakładowi:

1) protokółu M. O. o wypadku,
2) wyczerpującego oświadczenia szofera,
3) zeznania świadków wypadku,
4) kosztorysu na koszty naprawy uszkodzeń,

należy dokumenty te doręczyć Zakładowi w jak najkrótszym czasie i to w oryginale. Dokumenty pod 1 — 3 są ze względu na ewent. roszczenia odszkodowawcze osób trzecich (O. C.) konieczne i muszą być w każdym wypadku dostarczone, należy je więc zebrać i w wypadku nie ubezpieczenia samochodu od A. C.

Sposób obliczenia odszkodowania omawiają §§ 15 i 16 ogólnych warunków ubezpieczenia samochodów (auto-casco).

VII. Szkody transportowe.

Jak we wszystkich innych wypadkach, i szkody transportowe winna ubezpieczona placówka zgłosić niezwłocznie po ich zaistnieniu do PZUW, doręczając odbitkę zgłoszenia właściwemu okręgowemu referatowi ubezpieczeń swej centrali branżowej.

Do zgłoszenia każdej szkody transportowej należy załączyć, ewent. Zakładowi dodatkowo przesłać:

1) obliczenie szkody,
2) oryginalny rachunek (fakturę),

a ponadto należy dostarczyć:

a) do transportu kolejowego:
   1) oryginalny list przewozowy,
   2) protokół kolejowy,

3) przelew praw na PZUW, podpisany przez uprawnionego do roszczenia.

W razie odmowy przez PKP sporządzenia urzędowego protokółu, należy wezwać przedstawiciela najbliższej placówki PZUW.

b) do transportu samochodami:
1) protokół przesłuchania szofera,
2) odpis złożonego M. O. zameldowania,
3) przelew praw na PZUW, gdy za szkodę jest odpowiedzialna osoba trzecia,

c) do transportów śródlądowych rzeką:
1) oryginalny konosament wzgl. dowód załadowania,
2) poświadczenia Towarzystwa Żeglugowego lub przewoźnika,
3) ewent. korespondencję z Towarzystwem Żeglugowym,

d) do transportów morskich:
1) oryginalny konosament,
2) polisę pojedyńczą lub potwierdzenie ubezpieczenia,
3) zaświadczenie komisarza awaryjnego.

W interesie szybkiej likwidacji szkód transportowych leży, aby wymienione dokumenty były w należyty sposób grupowane i możliwie rychło dostarczone PZUW.

VIII. Szkody zwierząt.

1. Przy ubezpieczaniu zwierząt na życie.

Ogólne warunki ubezpieczenia zwierząt na życie omawiają w §§ 1—5 zakres odpowiedzialności Zakładu, zaś §§ 23—32 tychże ogólnych warunków obejmują obowiązki ubezpieczające na wypadek szkody oraz wysokość i wypłatę odszkodowania.

O każdym wypadku szkody, a więc o padnięciu, dobiciu, trwałej nieprzydatności do użytku itp. (§§ 1—5 o.w.u.z.) winien ubezpieczający niezwłocznie powiadomić Zakład piśmiennie lub telegraficznie. Jeżeli wypadek szkody nastąpi wskutek padnięcia, ubezpieczający winien nadto w ciągu 8 dni po otrzymaniu od Zakładu formularza, a jeżeli formularz otrzymał już przed zajściem szkody, w ciągu 4 dni po padnięciu dostarczyć Zakładowi:

a) sprawozdanie lekarza weterynarii o przebiegu choroby,
b) o ile PZUW żądał dokonania sekcji padłego zwierzęcia — sprawozdanie z tej sekcji.

Koszty sekcji ponosi Zakład, ale tylko wtedy, jeżeli jej wyraźnie żądał.

Ubezpieczający winien zwierzę, zgłoszone do odszkodowania, wydać na żądanie Zakładowi do spieniężenia. Jeżeli Zakład sam zwierzęcia nie spienięża, ubezpieczający jest zobowiązany dobite lub padłe zwierzę jak najlepiej spieniężyć i udowodnić Zakładowi wysokość uzyskanej sumy.

Zakład jest wolny od obowiązku świadczenia:

a) jeżeli wypadek został przez ubezpieczającego spowodowany umyślnie lub przez rażące niedbalstwo, oraz gdy wypadek zdarzył się z jego wolą i wiedzą,
b) jeżeli ubezpieczający lub jego pracownicy znęcali się nad zwierzęciem lub zaniedbywali je w wysokim stopniu,
c) gdy ubezpieczający przy ustalaniu szkody wprowadza Zakład podstępnie w błąd.

Wysokość odszkodowania wynosi zasadniczo najwyżej 100% sumy ubezpieczenia zwierzęcia, jednak nie więcej jak:

100% przy umowach wieloletnich w pierwszym roku ubezpieczenia,
95% przy umowach wieloletnich w drugim roku ubezpieczenia.
90% przy umowach wieloletnich w trzecim roku ubezpieczenia.
85% przy umowach wieloletnich w czwartym roku ubezpieczenia,
80% przy umowach wieloletnich w piątym roku ubezpieczenia,

z tym, że stosuje się tę zasadę

od lat 11 dla koni, osłów i mułów
„ „ 9 „ bydła rogatego

przy czym wyżej wymienione okresy ubezpieczenia liczone będą od roku, w którym ubezpieczone zwierzę osiągnie wskazany wiek.

Z odszkodowania potrąca się sumę, uzyskaną ze spieniężonego zwierzęcia. W razie trwałej nieprzydatności, Zakład może zwierzę nadal pozostawić ubezpieczającemu, odszkodowanie zostanie jednak obniżone o pozostałą wartość zwierzęcia. Składki zaległe i składki za bieżący okres ubezpieczenia zostaną w każdym razie potrącone z odszkodowania.

Odszkodowanie jest płatne z upływem miesiąca po zgłoszeniu wypadku szkody.

Przy dodatkowym ubezpieczeniu zwierząt od kradzieży, ubezpieczający winien, po stwierdzeniu zaginięcia lub kradzieży zwierzęcia, zawiadomić o tym Zakład jak najszybciej, w razie potrzeby telegraficznie, oraz powiadomić o wypadku miejscowe władze policyjne.

Przy ubezpieczeniu zwierząt od ognia i pioruna mają zastosowanie odpowiednie przepisy warunków ubezpieczenia od ognia.

Przy dodatkowym ubezpieczeniu płodu, wynosi — w wypadku zaistnienia szkody — odszkodowanie 80% umówionej sumy ubezpieczenia za płód urodzony nieżywo lub za padłe młode zwierzęta.

Przy dodatkowym ubezpieczeniu od strat, wyrządzonych osobom trzecim, za które odpowiedzialny jest cywilnie posiadacz rozpłodników, kwestię szkód regulują ogólne warunki ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

Przy dodatkowym ubezpieczeniu koni w czasie służby pożarnej, ubezpieczający jest w razie szkody obowiązany udowodnić przez zaświadczenie policyjne, że wypadek nastąpił w czasie pełnienia służby pożarnej.

2. Przy ubezpieczeniu zwierząt rzeźnych.

a. Ubezpieczenie przed ubojem.

W wypadku szkody (transport do rzeźni, padnięcie lub śmiertelny wypadek w rzeźni dobicie i zakwestionowanie), winien ubezpieczający niezwłocznie donieść o niej przedstawicielowi Zakładu w rzeźni i przedłożyć w przeciągu 8 dni:

1) zaświadczenie urzędowego badacza mięsa,
2) dowód opłacenia składki,
3) dowód nabycia zwierzęcia,
4) dowód wysokości ceny, uzyskanej ze spieniężenia.

Odszkodowanie oblicza się w wpadku:
1) padnięcia — wg wagi padłej sztuki (żywca) i aktualnej miejscowej ceny rynkowej,
2) dobicia i zakwestionowania w całości lub części — wg zakwestionowanej wagi ubojowej i miejscowej hurtowej ceny rynkowej mięsa (loco rzeźnia).

Z odszkodowania potrąca się cenę uzyskaną ze spieniężenia pozostałości po uboju.

Odszkodowanie oblicza i wypłaca przedstawicielstwo Zakładu w rzeźni. Ewent. reklamacje rozstrzyga Zarząd Centralny Zakładu.

b. Ubezpieczenia po uboju.

Jeżeli ubezpieczone zwierzę zostanie przy urzędowym badaniu przed lub po uboju w rzeźni uznane w całości lub częściowo za niezdatne do spożycia ludzkiego, warunkowo zdatne lub mniej wartościowe, winien ubezpieczający niezwłocznie donieść o tym przedstawicielstwu Zakładu w rzeźni i przedłożyć w ciągu 8 dni dowody, wymienione powyżej pod 2a (ubezp. przed ubojem).

Odszkodowanie oblicza się wg. pełnej wartości rzeźnej, przyjmując za podstawę zakwestionowaną wagę ubojową i hurtową cenę rynkową mięsa. Z odszkodowania potrąca się wartość skór i t. p. pozostałości, spieniężonych przez ubezpieczającego.

Odszkodowanie oblicza i wypłaca przedstawicielstwo Zakładu w rzeźni. Ewent. reklamacje rozstrzyga Zarząd Centralnv Zakładu.

IX. Szkody gradowe.

O każdym wypadku szkody gradowej należy donieść Dyrekcji PZUW lub oddziałowi, uprawnionemu do wystawiania polis, natychmiast listem poleconym, najpóźniej jednak w ciągu 4 dni po zajściu wypadku. Bliższe szczegóły o obowiązkach ubezpieczającego po wypadku szkody omawiają §§ 15 — 18 ogólnych warunków ubezpieczenia od gradobicia.

Oszacowanie szkody przeprowadzają osoby delegowane przez Zakład w czasie oznaczonym przez Zakład, o ile możności w okresie dojrzewania ziemiopłodów. Zakład może zarządzić wstępne oględziny, które nie przesądzają wyniku oszacowania szkody.

Jeżeli szkoda przed okwitnięciem przekracza 75% oczekiwanego plonu, a uprawa rokuje jeszcze pewien plon, może ubezpieczający żądać natychmiastowego przeprowadzenia oszacowania szkody (§ 20 o. w. u. g.).

Jeżeli przy oszacowaniu szkody okaże się że plon przekracza wartość plonu podanego do ubezpieczenia, służy ten drugi za podstawę do obliczenia szkody.

Jeżeli szkoda przekracza 80%, należy odliczyć koszty żniwa, młócki i odstawy, nie mniej niż 15% szkody.

W przypadku ponownego uszkodzenia ziemiopłodów przez grad w tym samym roku, ustala się łączną szkodę bez względu na przeprowadzone oszacowanie poprzednich szkód.

Z każdego odszkodowania odlicza się co najmniej 10% na udział w kosztach likwidacji szkód i na inne potrącenia, przewidziane w statucie lub specjalnych przepisach Zakładu.

Odszkodowanie płatne jest:
w połowie — najpóźniej 15 października
w drugiej połowie — najpóźniej w dniu 1 grudnia danego roku
w Oddziale Zakładu, który wystawił polisę.

X. Szkody szyb (szkła).

O zajściu wypadku szkody ubezpieczający jest zobowiązany:
1) donieść o tym Zakładowi niezwłocznie t. j. w ciągu 24 godzin od zajścia wypadku lub po otrzymaniu wiadomości o szkodzie,
2) zapobiec zwiększeniu się szkody i stosować się do wskazówek Zakładu,
3) zachować resztki szyby w tym stanie, w jakim się znajdowały bezpośrednio po wypadku,
4) udzielić Zakładowi wszystkich żądanych informacji,
5) starać się o wykrycie winowajcy i zawezwać świadków wypadku w celu ustalenia stanu faktycznego.

Zakładowi przysługuje prawo wyboru: albo zwrócić uszkodzone przedmioty w naturze, albo wynagrodzić szkodę w gotówce — w granicach sumy ubezpieczenia.

Resztki uszkodzonych przedmiotów stają się własnością Zakładu.

Przez pokrycie odszkodowania, Zakład wchodzi we wszystkie prawa w stosunku do osób trzecich, przeciwko którym ubezpieczającemu może przysługiwać prawo regresu. Przelew tych praw winien być dokonany na żądanie Zakładu przez ubezpieczającego na piśmie.

XI. Postępowanie biegłych (ekspertyza).

Dokumenty likwidacyjne podpisuje ubezpieczający, a jeżeli się z ich treścią, szczególnie co do wysokości odszkodowania, nie zgadza, może ubezpieczający podpisu na dokumentach likwidacyjnych odmówić i zażądać ustalenia wysokości odszkodowania, stosownie do ogólnych warunków ubezpieczenia, przez rzeczoznawców w drodze t. zw. ekspertyzy.

W tym wypadku każda ze stron wyznacza swego rzeczoznawcę, a ci mianują superarbitra. Orzeczenie tej Komisji wiąże tak Zakład jak i ubezpieczającego. Z kosztów ekspertyzy ponosi każda strona wydatki na swego rzeczoznawcę, zaś koszty superarbitra pokrywają strony po połowie.

XII. Wypłata odszkodawania.

Wypłata odszkodowania odbywa się z reguły, o ile nie chodzi o bardzo wysokie sumy, przez terenowe placówki Zakładu (inspektoraty powiatowe, oddziały wojewódzkie) bezpośrednio do rąk ubezpieczającego, a przy bardzo wysokich sumach — w drodze przekazu bankowego przez Dyrekcję Zakładu w Warszawie.

Wypłatę odszkodowania może Zakład odroczyć:
a) w razie wątpliwości co do uprawnienia ubezpieczającego odnośnie podjęcia odszkodowania — do czasu przedłożenia potrzebnych dowodów,
b) jeżeli wdrożono karne dochodzenie (przeciwko ubezpieczającemu — do czasu zakończenia tych dochodzeń.

O ile na ubezpieczonych przedmiotach ciąży zastaw hipoteczny czy cesja na rzecz instytucji bankowej, wypłatę odszkodowania Zakład uskutecznia do rąk wierzyciela, chyba, że wierzyciel wobec Zakładu oświadczy na piśmie, że zgadza się na wypłatę bezpośrednio ubezpieczającemu.

Odszkodowanie jest płatne z upływem miesiąca po zgłoszeniu wypadku szkody. Jeżeli jednak likwidacja szkody nie może być zakończona — nie z winy Zakładu — w przeciągu miesiąca, płatność odszkodowania przesuwa się do 14 dnia po zakończeniu dochodzeń potrzebnych do ustalenia wypadku szkody i rozmiarów świadczeń Zakładu. W tej sytuacji ubezpieczający, którego uprawnienie do odszkodowania jest niewątpliwie, może po upływie tego miesięcznego terminu żądać częściowej zapłaty w wysokości bezspornej kwoty.

XIII. Odmowa odszkodowania. Interwencje w PZUW.

O ile Zakład odmówi odszkodowania, będzie zadaniem referatu ubezpieczeń wzgl. komórki ubezpieczeniowej Centrali Spółdzielni dokładne zbadanie przyczyn odmowy. Jeżeli się okaże, że odmowa zdaniem zainteresowanych jest nieuzasadniona, należy wnieść odpowiednią interwencję na piśmie lub osobiście w tej placówce Zakładu, która wydała decyzję odmowy.

Inspektor ubezpieczeń CZS służy w tym kierunku wszelką radą i pomocą.

Gdy się okaże, że odpowiedź jest nie zadawalająca i dla ubezpieczającego krzywdząca, zadaniem centrali spółdzielni będzie odwołanie się do Centralnego Zarządu PZUW w Warszawie. W tym wypadku referat ubezpieczeń prześle cały materiał swej centrali. W wypadkach szczególnej wagi, interwencja nastąpi za pośrednictwem Biura Ubezpieczeń CZS.

W każdym razie zaleca się placówkom spółdzielczym przedkładanie wszelkich spornych spraw szkodowych wymienionym komórkom fachowym. Te fachowo-ubezpieczeniowe placówki aparatu spółdzielczego wyczerpią wobec Zakładu wszystkie istniejące środki i argumenty, celem zaspokojenia słusznych żądań poszkodowanej placówki spółdzielczej.

XIV. Droga sądowa.

Wystąpienie placówki spółdzielczej w sporze o odszkodowanie przeciwko PZUW na drodze sądowej może mieć miejsce zupełnie wyjątkowo, bowiem chodzi tu z jednej strony o instytucję publiczną a z drugiej strony o placówki sektora uspołecznionego. W każdym wypadku należy przed skierowaniem sprawy do sądu zażądać opinii Biura Ubezpieczeń CZS, któremu przedkłada się kompletne akta celem zaznajomienia się ze sprawą.

XV. Warunki ubezpieczenia.

Komórka ubezpieczeniowa centrali, czy jej referat okręgowy, pragnąc skutecznie pomagać poszkodowanej placówce przy ustalaniu wysokości szkody, winny jak najdokładniej zapoznać się z ogólnymi i szczegółowymi warunkami ubezpieczeń, obowiązującymi w danej grupie ubezpieczeń. Ścisłe zastosowanie się do ogólnych warunków ubezpieczenia, uczyni wypadki odmowy odszkodowania zupełnym wyjątkiem.

XVI. Ewidencja szkód.

Wszystkie szkody, jakie zaistnieją na terenie danego referatu ubezpieczeń należy zarejestrować, a rejestr bieżąco prowadzić i odpowiednio uzupełniać. W tym celu otrzymują referaty z placówek spółdzielczych odbitki zgłoszeń szkód, wysyłanych do PZUW. Wskazanym jest poza tym uzgodnienie co miesiąc rejestru szkód w biurze oddziału PZUW. Rejestr szkód winien obejmować następujące rubryki, i to oddzielnie dla placówek centrali i oddzielnie dla spółdzielni:

1) Nr bieżący,
2) data otrzymania zawiadomienia,
3) Nr polisy,
4) ubezpieczający,
5) miejscowość,
6) oznaczenie obiektu,
7) data szkody,
8) rodzaj szkody,
9) domniemana wysokość szkody,
10) data likwidacji,
11) suma odszkodowania,
12) data wypłacenia,
13) data odmowy,
14) powód odmowy,
15) uwagi.

Celem prowadzenia dokładnej ewidencji, należy przy każdej szkodzie spowodować poszkodawną placówkę do informowania referatu ubezpieczeń odnośnie pkt. 10 — 14, przy odmowach — z przesłaniem oryginału odnośnego pisma PZUW.

XVII. Zadania okręgowych referentów ubezpieczeń Central.

Do zadań okręgowych referentów ubezpieczeń na odcinku szkód należą:

1) Pilnowanie, aby poszkodowane placówki wszystkie zaistniałe szkody zgłaszały do PZUW we właściwym czasie,
2) Spowodowanie poszkodowanej placówki do przesłania odbitki zgłoszenia szkody, a w dalszym ciągu wszystkich — do ewidencji szkód potrzebnych — danych do referatu ubezpieczeń,
3) Udział w likwidacji szkód i należyte zastąpienie interesu poszkodowanej placówki wobec PZUW,
4) Pilnowanie, aby wypłata odszkodowania przez PZUW odbywała się bez zwłoki,
5) Interwencja w oddziale wojewódzkim PZUW w wypadku niewłaściwego wylikwidowania lub odmowy odszkodowania,
6) Przesyłanie do działu ubezpieczeń swej centrali branżowej odbitek wszystkich wniesionych do PZUW interwencji,
7) Utrzymywanie na odcinku szkód stałego kontaktu z inspektorem ubezpieczeń CZS i informowanie go o ważniejszych wydarzeniach na tym odcinku, szczególnie też o wniesionych do PZUW interwencjach,
8) Przesyłanie inspektorowi ubezpieczeń CZS odpisu zawiadomień o szkodach, przekraczających:
zł 500.000,— w grupie kradzieżowej,
„ 1.000.000,— „ „ ogniowej
i ustalanie z nim i z PZUW terminu likwidacji tych szkód,

Załącznik do Instrukcji w przedmiocie szkód z dnia 24. 6. 1949 r.

WZÓR FORMULARZA ZGŁOSZENIA SZKODY

Do
P. Z. U. W.
Inspektorat Powiatowy
w ....

Zgłoszenie szkody ....
(ogień, kradzież, rabunek)

do polisy Nr..............................

Suma ubezpieczenia: zł..............................

1. Nazwa poszkodowanej instytucji..............................
2. Adres (poczta, powiat, województwo)..............................
3. Miejsce szkody..............................
(miejscowość, ulica i Nr domu)
4. Data szkody.............................. o godz. ....
5. Rodzaj szkody ....
(ogień, kradzież, rabunek)
6. Przypuszczalna wysokość szkody:
   a) budynki . . . Zł..............................
   b) urządzenia . . . „ ....
   c) maszyny . . . „ ....
   d) towary . . . „ ....
   e) gotówka . . . „ ....
   .... „ ....
7. Opis wypadku, przyczyna i okoliczności, towarzyszące powstaniu szkody:..............................
8. Data zawiadomienia Milicji Obywatelskiej w ....
9. U W A G I: ....
10. Miejscowość i data..............................

Pieczątka — podpisy

Wypisać w 3 egzemplarzach:

1 egz. wysłać do P Z U W
1. egz. wysłać do Referatu Ubezp. Centrali Branżowej
1 egz. zostaje w aktach

---

9) Informowanie o szkodach ponad
   zł 100.000,— w grupie kradzieżowej,
   „ 200.000,— „ „ ogniowej
   swych central branżowych (działów bądź referatów ubezpieczeń),
10) Prowadzenie dokładnej ewidencji szkód (rejestr szkód) przy pomocy materiału, otrzymywanego odnośnie każdej szkody od poszkodowanej placówki wzgl. z Oddziału PZUW,
11) Wysyłanie co kwartał do 15 pierwszego miesiąca w kwartale do swej centrali sprawozdań z odcinka szkód, oddzielnie dla majątku swej centrali branżowej i oddzielnie dla spółdzielni, obejmującego dane wyszczególnione w pkt. 9, ust. XVIII niniejszej instrukcji.

O ile centrala nie dysponuje w terenie referatami ubezpieczeń, powyższe czynności należą do obowiązków centrali spółdzielni.

XVIII. Zadania komórki ubezpieczeniowej centrali spółdzielni.

Do zadań komórki ubezpieczeniowej centrali spółdzielni na odcinku szkód należą:

1) Nadzór nad należytym wykonywaniem czynności referatów ubezpieczeń,
2) Udział w likwidacji szkód, gdy to uważa za wskazane,
3) Interwencja w Dyrekcji PZUW w Warszawie w wypadkach odwołania się od decyzji oddziału PZUW. Odbitki odnośnych pism należy przesyłać do Biura Ubezpieczeń CZS,
4) Przekazywanie do Biura Ubezpieczeń CZS całości akt szkodowych w wypadkach interweniowania w PZUW za pośrednictwem CZS,
5) Przekazywanie likwidacji szkód ponad zł 3.000.000,— do Biura Ubezpieczeń CZS,
6) Kierowanie do Biura Ubezpieczeń CZS akt szkodowych w sprawach, w których istnieje zamiar przeniesienia ich na drogę sądową,
7) Prowadzenie ewidencji szkód ponad
   zł 100.000,— w grupie ubezpieczeń kradzieżowych,
   zł 200.000,— w grupie ubezpieczeń ogniowych oraz wszystkich szkód O. C.
8) Zawiadomienie CZS o szkodach ponad zł 500,000,— (kradzież) wzgl. zł 1.000.000,— (ogień).

9) Wysyłanie kwartalnych sprawozdań z odcinka szkód oddzielnie dla majątku centrali i oddzielnie dla spółdzielni do Biura Ubezpieczeń CZS.

Sprawozdanie to winno być wysłane do końca pierwszego miesiąca w kwartale za kwartał poprzedni i zawierać:

a) ilość zgłoszonych szkód wedle poszczególnych grup ubezpieczeń,

b) domniemaną sumę zgłoszonych szkód,

c) ilość przez PZUW wylikwidowanych i wypłaconych szkód,

d) sumę wypłaconych szkód,

e) ilość odmówionych przez PZUW szkód,

f) sumę odmówionych szkód,

g) ilość i sumę zaistniałych szkód w obiektach nieubezpieczonych.

Sprawozdanie za I kwartał 1949 r. należy przesłać do CZS do końca lipca r. b. razem ze sprawozdaniem za II kwartał.

XIX. Uwagi końcowe.

Sprawa szkód jest bodaj najczulszą stroną ubezpieczenia. Z tych też powodów należy jej poświęcić szczególną uwagę, wobec czego tak referenci ubezpieczeń jak i centrale spółdzielni właśnie ten odcinek swej pracy winni otoczyć swą szczególną pieczołowitością. Placówki spółdzielcze muszą widzieć w placówkach ubezpieczeń swego troskliwego opiekuna, udzielającego im wszelkiej fachowej porady i pomocy.

KIEROWNIK BIURA UBEZPIECZEŃ
(—) **St. Podwiński**

KIEROWNIK WYDZIAŁU ORGANIZACYJNEGO
(—) **L. Marszałek**

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA OGÓLNEGO

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 27 z dnia 4 maja 1949 r.

Nieruchomości niezbędne dla realizacji narodowych planów gospodarczych.

poz. 197. Dekret z dnia 28 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych.

Dekret powyższy nadaje prawo przejmowania, nabywania, zbywania i przekazywania nieruchomości lub ich części, niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych, wykonawcom tych planów, a w szczególności **przedsiębiorstwom państwowo - spółdzielczym, centralom spółdzielni i centralom spółdzielczo - państwowym oraz spółdzielniom.**

Przede wszystkim wykonawcy narodowych planów gospodarczych będą mieli możność uzyskania niezbędnych dla realizacji tych planów nieruchomości, stanowiących własność lub znajdujących się w zarządzie bądź użytkowaniu innych wykonawców tych planów, a mianowicie:

1) Skarbu Państwa; 2) władz i urzędów państwowych; 3) zakładów i instytucji państwowych, instytucji ubezpieczeń społecznych, zakładów ubezpieczeń, przedsiębiorstw państwowych i pod zarządem państwowym, banków, przedsiębiorstw państwowo-spółdzielczych; 4) spółek prawa cywilnego i handlowego, w których Skarb Państwa, przedsiębiorstwa państwowe, samorządowe albo inne osoby prawne prawa publicznego posiadają udział, wynoszący ponad 50% kapitału zakładowego; 5) związków samorządu terytorialnego i związków międzykomunalnych; 6) organizacji samorządu gospodarczego oraz stowarzyszeń wyższej użyteczności; 7) central spółdzielni lub central spółdzielczo-państwowych; 8) spółdzielni

W przypadkach, gdy wykonawcy narodowych planów gospodarczych nie mogą uzyskać nieruchomości od innych wykonawców tych planów, są oni uprawnieni do nabycia nieruchomości, posiadanie których jest niezbędne dla wykonania przez nich wyznaczonego zadania w gospodarczym planie narodowym, od innych osób fizycznych i prawnych.

Zezwolenia na nabycie takich nieruchomości udziela Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego

Przed wystąpieniem z wnioskiem o udzielenie zezwolenia ubiegający się o nabycie nieruchomości powinien uzyskać zezwolenie właściwego ministra na zgłoszenie wniosku i zaświadczenie wojewódzkiej władzy planowania przestrzennego, że przeznaczenie nieruchomości na cele, określone we wniosku, zgodne jest z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Po uzyskaniu zezwolenia na nabycie nieruchomości wykonawca narodowych planów gospodarczych jest obowiązany wezwać właściciela nieruchomości: by przekazał mu tę nieruchomość w zamian za nieruchomość zamienną, bądź też, jeżeli właściciel sobie tego życzy — za cenę, określoną przez nabywcę zgodnie z zasadami, ustalonymi dla przypadków wywłaszczenia.

Jeżeli w ciągu 15 dni od doręczenia wezwania nie zostanie zawarta umowa sprzedaży lub zamiany względnie umowa przedwstępna w przedmiocie sprzedaży lub zamiany nieruchomości, wówczas wykonawca planu może nabyć nieruchomość w drodze wywłaszczenia, przy czym do orzekania o wywłaszczeniu i odszkodowaniu za wywłaszczenie jest powołany wojewoda, właściwy według położenia przedmiotu wywłaszczenia

Dekret wszedł w życie z dniem 4 maja 1949 r. stępowania wywłaszczeniowego.

Wykonanie dekretu zostało poruczone Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego. Ministrowi Administracji Publicznej oraz innym ministrom.

Dekret wszedł w życie z dniem 4 maja 1949 r.

Zaopatrzenie ludności w mięso, tłuszcze i przetwory mięsne.

poz. 202 Rozporządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 23 marca 1949 r. w sprawie zaopatrywania ludności w mięso, tłuszcze i przetwory mięsne

Rozporządzenie powyższe zostało wydane w miejsce uchylonego rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 listopada 1948 r w tej samej sprawie.

Treść obecnie obowiązującego rozporządzenia nie wprowadza istotnych zmian.

Nowe rozporządzenie weszło w życie z dniem 4 maja 1949 r.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 28 z dnia 9 maja 1949 r.

Obowiązek szkolny młodocianych.

poz. 207. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 9 kwietnia 1949 r wydane w porozumieniu z Ministrem Oświaty oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu obowiązku szkolnego przez młodocianych.

W myśl powyższego rozporządzenia, do pracy mogą być przyjmowani tylko tacy młodociani, którzy przedstawią dowód wykonania obowiązku szkolnego, za który to dowód uważa się świadectwo ukończenia 7 klas szkoły podstawo-

wej, bądź zaświadczenie kierownika szkoły podstawowej, że młodociany uczęszczał do szkoły przez lat siedem.

W drodze wyjątku od powyższej zasady rozporządzenie zezwala do dnia 31 grudnia 1951 r. na przyjmowanie do pracy bez przedstawiania dowodu wykonania obowiązku szkolnego tych młodocianych, którzy nie uczęszczali przez siedem lat do szkoły powszechnej z przyczyn, spowodowanych wojną.

Ponadto młodociani, którzy zostali przyjęci do pracy, są obowiązani do uczęszczania do publicznej średniej szkoły zawodowej lub szkoły przemysłowej.

W związku z tym pracodawca jest obowiązany żądać od młodocianego pracownika, ucznia, terminatora lub praktykanta dowodu, stwierdzającego, że zapisał się i uczęszcza do publicznej średniej szkoły zawodowej lub szkoły przemysłowej, bądź zaświadczenia, że z braku miejsca został zwolniony od tego obowiązku.

Pracodawca jest również obowiązany do zwalniania młodocianego od pracy na osiemnaście godzin tygodniowo niezależnie od tego, czy nauka w szkole odbywa się w godzinach pracy, czy też poza godzinami pracy młodocianego.

Pracodawca obowiązany jest do regularnego kontrolowania, czy młodociany uczęszcza do szkoły i w tym celu winien sprawdzać jego książeczkę obecności, stwierdzając kontrolę swym podpisem.

Do dnia 15 maja każdego roku pracodawca jest obowiązany przesyłać właściwemu obwodowemu inspektorowi pracy wykaz zatrudnionych młodocianych według stanu na dzień 1 maja oraz do dnia 31 października — według stanu na dzień 15 października.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 9 maja 1949 r.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 29 z dnia 13 maja 1949 r.

Przejmowanie przedsiębiorstw na własność Państwa.

poz. 212. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 maja 1949 r., zmieniające rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1947 r. w sprawie trybu postępowania przy przejmowaniu przedsiębiorstw na własność Państwa.

Istotne zmiany, jakie wprowadza omawiane rozporządzenie, polegają na tym, że: 1) zostały zniesione wojewódzkie komisje do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw, a wszystkie wszczęte przez te komisje i nie zakończone sprawy będą się toczyły w dalszym ciągu przed Główną Komisją do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw; 2) ilość członków Głównej Komisji, wyznaczonych przez Centralny Związek Spółdzielczy, została zwiększona z 2 do 4-ch; 3) przewidziany w § 34 ust. 2 rozporządzenia z dnia 30 stycznia 1947 r. termin 15 dniowy (między dniem doręczenia zawiadomienia o posiedzeniu komisji a dniem tego posiedzenia) został skrócony do 5 dni.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 13 maja 1949 r.

Pocztowe protesty weksli.

poz. 214. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 1949 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów, o zmianie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 sierpnia 1945 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów o sporządzaniu przez urzędy i agencje pocztowe protestu weksli.

Rozporządzenie nadaje urzędom pocztowym prawo do sporządzania protestów z powodu niezapłacenia weksli w miejscowym okręgu doręczeń bez ograniczenia sumy, agencjom zaś pocztowym do sumy 100 000 zł.

W okręgu doręczeń listonosza wiejskiego urzędy i agencje pocztowe sporządzać mogą protesty z powodu niezapłacenia weksli do wysokości sumy, do której inkasa są uprawnieni według przepisów ordynacji pocztowej listonosze wiejscy.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 13 maja 1949 r.

W Dzienniku Ustaw. R. P. Nr 30 z dnia 13 maja 1949 r.

Ministerstwo Budownictwa.

poz. 213. Ustawa o utworzeniu urzędu Ministra Budownictwa.

W miejsce urzędu Ministra Odbudowy, który został zniesiony (art. 6 ustawy), powołano do życia urząd Ministra Budownictwa, do zakresu działania którego należą: 1) całokształt spraw budownictwa z wyłączeniem budownictwa specjalnego, przekazanego właściwości innych ministrów: 2) sprawy planowania i wykonania zabudowy miast i osiedli oraz nadzór budowlany i architektoniczny; 3) sprawy pomiarów kraju.

Szczegółowe przepisy, ustalające właściwość Ministra Budownictwa zostaną wydane w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

Minister Budownictwa powoła w drodze zarządzenia Radę Architektury i Budownictwa, której zadaniem będzie inicjowanie, opiniowanie i koordynowanie spraw z dziedziny architektury, urbanistyki, budownictwa mieszkaniowego oraz techniki budowlanej, prowadzonych przez instytuty naukowo-badawcze, działające przy Ministrze Budownictwa.

Organami terenowymi Ministra Budownictwa są władze administracji ogólnej.

Główny Urząd Planowania Przestrzennego i regionalne dyrekcje takiego planowania zostały zniesione.

Dekret o utworzeniu Ministerstwa Odbudowy z dnia 24 maja 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 123) utracił swą moc z dniem wejścia w życie omawianej ustawy.

Wykonanie ustawy zostało poruczone Ministrowi Budownictwa i Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Ustawa weszła w życie z dniem 13 maja 1949 roku.

W tym samym numerze Dziennika Ustaw R. P. pod pozycją 217 zostało ogłoszone Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 maja 1949 r. w sprawie zakresu działania Ministra Budownictwa.

Do zakresu działania Ministra Budownictwa wchodzi między innymi **nadzorowanie i ustalanie kierunku działalności spółdzielczych przedsiębiorstw budowlanych.**

Spośród spraw, które należały do zakresu działania Ministra Odbudowy, przeszły:

I. do zakresu działania Ministra Budownictwa sprawy unormowane:

a) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 34, poz. 216) wraz z późniejszymi zmianami;
b) przepisami o Głównym Urzędzie Pomiarów Kraju;
c) dekretem z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 279) wraz z późniejszymi zmianami;
d) dekretem z dnia 26 października 1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 37, poz. 181) wraz z późniejszymi zmianami;
e) ustawą z dnia 3 lipca 1947 r. o popieraniu budownictwa (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 270);
f) ustawą z dnia 3 lipca 1947 r. o normach i standartach budowlanych (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 269);
g) ustawą z dnia 3 lipca 1947 r. o odbudowie m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 268);
h) ustawą z dnia 26 kwietnia 1948 r. o Zakładzie Osiedli Robotniczych (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 166);
i) ustawą z dnia 25 czerwca 1948 r. o podziale nieruchomości na obszarze miast i niektórych osiedli (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 240);
j) dekretem z dnia 28 lipca 1948 r. o obrocie i gospodarowaniu materiałami pochodzącymi z rozbiórki budynków (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 247);
k) ustawą z dnia 18 listopada 1946 r. o pomocy sąsiedzkiej przy odbudowie wsi (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 461).

II. do zakresu działania Ministra Administracji Publicznej przeszły: a) sprawy, zastrzeżone dotychczas właściwości Ministra Odbudowy w przepisach o najmie lokali, a w szczególności sprawy Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej; b) sprawy ogólnego zarządu gmachami i placami państwowymi; c) sprawy przedsiębiorstw, zakładów i urządzeń użyteczności publicznej; d) sprawy grobownictwa wojennego.

Uchwałą Rady Ministrów, jaka będzie ogłoszona w Monitorze Polskim, zostanie ustalony spis przedsiębiorstw państwowych, **państwowo-spółdzielczych** i pozostających pod zarządem państwowym, podlegających kierownictwu Ministra Budownictwa, oraz **przedsiębiorstw spółdzielczych** i samorządowych, jakie będą podlegały nadzorowi Ministra Budownictwa.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 13 maja 1949 r.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 32 z dnia 19 maja 1949 roku.

Prawo o ustroju sądów powszechnych.

poz. 237. Ustawa z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych.

Zmiany, jakie zostały wprowadzone w prawie o ustroju

sądów powszechnych wiążą się ściśle ze zmianami, wprowadzonymi w kodeksie postępowania karnego odrębną ustawą, ogłoszoną w tym samym numerze Dziennika Ustaw, którą omawiamy poniżej.

Zmiany o charakterze podstawowym w prawie o ustroju sądów powszechnych sprowadzają się do następujących postanowień:

1) Zostały zniesione sądy przysięgłych, wprowadzone dekretem z dnia 15 sierpnia 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7). Natomiast w wypadkach, wskazanych w ustawach, sądy powszechne orzekać będą z udziałem ławników, którzy przy sprawowaniu swego urzędu są niezawiśli i podlegają tylko ustawom, zaś przy orzekaniu mają prawa i obowiązki sędziów.

2) Sądy apelacyjne, okręgowe i grodzkie będą mogły na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości odbywać stałe roki poza siedzibą.

Sądy okręgowe w przypadkach, wskazanych w ustawach, orzekają w składzie jednego sędziego, jako przewodniczącego i dwóch ławników.

3) Na wniosek Ministra Sprawiedliwości lub Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego sąd ten ustala na zgromadzeniu ogólnym wytyczne wymiaru sprawiedliwości, które w szczególności określać będą konkretne zadania wymiaru sprawiedliwości i sposób ich spełniania stosownie do warunków społecznych, gospodarczych i politycznych Polski Ludowej w granicach obowiązujących ustaw. Wytyczne, uchwalone przez Sąd Najwyższy, będą ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości i naruszenie tych wytycznych przez sąd, stanowić będzie uchybienie które może być podstawą środka odwoławczego.

Sąd Najwyższy rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów apelacyjnych oraz w przewidzianych ustawami wypadkach — środki odwoławcze od orzeczeń sądów okręgowych. Ponadto Sąd Najwyższy orzeka w innych sprawach, przekazanych mu przez ustawy.

4) Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia tworzyć i znosić sądy apelacyjne, okręgowe i grodzkie oraz ustalać ich okręgi i siedzibę. Uprawnienie powyższe Ministra Sprawiedliwości zostało mu jednak nadane tylko na okres trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy, to jest od dnia 1 lipca 1949 roku.

Kodeks Postępowania Karnego.

poz. 238. Ustawa z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie przepisów postępowania karnego.

Ustawa z 27 kwietnia 1949 r. wprowadza szereg istotnych zmian w Kodeksie Postępowania Karnego z 19 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 33 z 1928 r., poz. 313).

Przede wszystkim została zmieniona **właściwość rzeczowa sądów** okręgowych, apelacyjnych i Najwyższego Sądu.

Zakres działania sądów okręgowych został obecnie ujęty w art. 19-ym w sposób następujący: Sąd okręgowy: a) rozpoznaje w pierwszej instancji wszystkie sprawy, nie należące do właściwości innych sądów; b) rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów grodzkich; c) orzeka w innych wypadkach, wskazanych w ustawie.

(Zaznaczyć tu należy, że w myśl art. 16-go kodeksu postępowania karnego **sąd grodzki rozpoznaje sprawy** o przestępstwa, zagrożone karą pozbawienia wolności do dwóch lat lub grzywną albo obiema tymi karami łącznie, jak również sprawy o przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1932 r. w art. 129, 130, 131, 133 i 200, oraz w art. 160, 257, 262 § 1 i 2, 264, 267, 268 i 269, jeżeli wartość mienia nie przenosi stu tysięcy złotych).

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, Sąd okręgowy orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników. Środki odwoławcze od orzeczeń sądów grodzkich Sąd Okręgowy rozpoznaje w składzie trzech sędziów.

Z uwagi na szczególną zawiłość sprawy, prezes sądu okręgowego może zarządzić rozpoznanie sprawy, należącej do właściwości sądu okręgowego, jako pierwszej instancji, w składzie trzech sędziów (bez udziału ławników).

Do właściwości sądów okręgowych zostały przeniesione **sprawy z oskarżenia nieletnich** bez względu na ogólne przepisy o właściwości rzeczowej.

Sąd apelacyjny rozpoznaje w pierwszej instancji sprawy:

1) o przestępstwa umyślne, przewidziane w Kodeksie Karnym w rozdziałach XVII (zbrodnie stanu), XVIII (przestępstwa przeciw interesom zewnętrznym Państwa i stosunkom międzynarodowym), XIX (przestępstwa przeciwko zrzeszeniom prawa publicznego) i XXXIII (sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego) oraz w art. 125 (napaść na osobę Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej), 165 (udział w związku, którego istnienie, ustrój lub cel ma pozostać tajemnicą wobec władzy państwowej), 166 (udział w związku mającym na celu przestępstwo) i art. 167 (udział w bez prawnie utworzonym związku zbrojnym);

2) o przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu przewidziane w rozdziale II dekretu z dnia 13 czerwc 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa oraz w art. 39 (szkodzenie wy twórczości, tak zwany sabotaż gospodarczy) i 41 (nadużycia w rozdzielnictwie towarów) tego dekretu;

3) o zbrodnie, określone w dekrecie z dnia 31 sierpni 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskic zbrodniarzy, winnych zabójstw i znęcania się nad ludnośc cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego;

4) o zbrodnie, określone w dekrecie z dnia 22 styczn 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszy zację życia państwowego;

5) o przestępstwa na szkodę Skarbu Państwa, samorzą du, instytucji prawa publicznego lub **spółdzielni** oraz n szkodę przedsiębiorstw, stanowiących własność bądź pozo stających pod zarządem Państwa, samorządu, instytucj prawa publicznego lub **spółdzielni**, jak również o inne prze stępstwa, jeżeli interesy gospodarcze Polski Ludowej zo stały narażone na znaczną szkodę;

6) o inne przestępstwa, jeżeli prokurator ze względu n szczególne okoliczności sprawy wniesie akt oskarżenia d sądu apelacyjnego.

Poza tym sąd apelacyjny rozpoznaje środki odwoławcz od orzeczeń sądów okręgowych oraz orzeka w innych wy padkach, przewidzianych w ustawie.

Rozpatrując sprawy, jako sąd pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny orzeka w składzie jednego sędziego i dwóc ławników, natomiast środki odwoławcze rozpoznaje są apelacyjny w składzie trzech sędziów.

Sąd Najwyższy rozpoznaje środki odwoławcze od orze czeń sądów apelacyjnych oraz orzeka w innych wypadkac przewidzianych w ustawie.

Zamiast **przysięgi** zostało wprowadzone dla wszystkic obywateli bez różnicy wyznań **przyrzeczenie** o następując cym brzmieniu: „Świadomy wagi mych słów i odpowiedzialności przed prawem przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome".

Przepis art. 171 traktujący **o aresztowaniu podejrzanego** został zmieniony w ten sposób, że aresztowanie podejrzanego może trwać w toku śledztwa **najwyżej trzy miesiące.** Prokurator sądu apelacyjnego może jednak przedłużyć areszt **do sześciu miesięcy.** Jeżeli ze względu na szczególne okoliczności sprawy śledztwa nie można było ukończyć w ciągu miesięcy, sąd, właściwy do rozpoznania sprawy, może na wniosek prokuratora udzielić **dalszego przedłużenia aresztu na czas oznaczony.**

Zezwolenie stronom, ich obrońcom, pełnomocnikom lub ustawowym przedstawicielom w toku śledztwa na przeglądanie akt i robienie odpisów oraz otrzymywanie odpisów uwierzytelnionych zależy od prowadzącego śledztwo (art. 213).

Przepis art. 242, określający prawa i obowiązki zawiadamiania władz o popełnionym przestępstwie został znacznie rozszerzony i otrzymał następujące brzmienie:

„§ 1. Każdy ma prawo, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, zawiadomić o tym prokuratora, organa bezpieczeństwa publicznego, milicję obywatelską, wójta lub sołtysa.

§ 2. Każdy urząd, przedsiębiorstwo państwowe lub samorządowe, instytucja prawa publicznego, organizacja, wykonywująca zlecone czynności w zakresie zarządu państwowego lub samorządowego, a także **spółdzielnie mają obowiązek, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, zawiadomić o tym niezwłocznie prokuratora, organa bezpieczeństwa publicznego lub milicję obywatelską".**

Prokurator wydaje **postanowienie o wszczęciu śledztwa** i przeprowadza je bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem milicji obywatelskiej (art. 244).

Zadaniem śledztwa jest: a) ustalenie, czy istotnie popełniono przestępstwo; b) wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy przestępstwa; c) wszechstronne wyjaśnienie okoliczności sprawy drogą zebrania potrzebnych wiadomości, śladów i dowodów; d) utrwalenie dla sądu wyrokującego dowodów, które inaczej mogłyby zaginąć; e) zebranie danych o podejrzanym, a zwłaszcza o jego stosunku do pokrzywdzonego, stopniu rozwoju umysłowego, charakterze, dotychczasowym życiu i zachowaniu się po spełnieniu przestępstwa oraz o innych okolicznościach, dotyczących jego tożsamości, wieku, stosunków rodzinnych i majątkowych oraz wzmianek o nim w rejestrach karnych (art. 245)

Dopuszczenie podejrzanego i jego obrońcy oraz pokrzywdzonego i jego pełnomocnika do obecności przy czynnościach śledczych zależne jest od uznania prowadzącego daną czynność. Osoby, dopuszczone do obecności przy tych czynnościach, mają prawo zadawania pytań osobom przesłuchiwanym oraz zgłaszania do protokółów wniosków i uwag. Jednak pokrzywdzony i jego pełnomocnik oraz podejrzany i jego obrońca mogą składać wnioski o dokonanie czynności śledczych ze wskazaniem okoliczności, które mają być ustalone. Prowadzący śledztwo nie może odmówić dokonania czynności, mającej istotne znaczenie dla sprawy. W razie odmowy sporządza on postanowienie z uzasadnieniem (art. 256).

W sprawach, należących do właściwości sądu okręgowego i apelacyjnego, **śledztwo mogą prowadzić organy bezpieczeństwa publicznego**, jeżeli nie zostało ono wszczęte przez prokuratora. Oficerom śledczym bezpieczeństwa publicznego służą wówczas wszelkie uprawnienia, przewidziane w kodeksie postępowania karnego dla organów prowadzących śledztwo z tym jednak ograniczeniem, że: 1) o wszczęciu śledztwa zawiadamia się prokuratora; 2) prokurator sprawuje nadzór nad śledztwem; 3) oficerowie śledczy bezpieczeństwa publicznego nie mają prawa do wydawania postanowień o zastosowaniu środków zapobiegania uchylaniu się od sądu, o przedłużeniu aresztu, przepadku kaucji lub ściągnięciu sumy poręczenia oraz o wymierzeniu grzywny nie stawającym świadkom i biegłym; 4) postanowienia oficerów śledczych bezpieczeństwa publicznego o umorzeniu śledztwa oraz o uchyleniu lub złagodzeniu środka zapobiegającego uchyleniu się od sądu wymagają zatwierdzenia przez prokuratora; 5) akty oskarżenia, sporządzone przez oficerów śledczych bezpieczeństwa publicznego, przedstawia się do zatwierdzenia prokuratorowi, który wnosi je do sądu lub sporządza sam akty oskarżenia (art. 257).

W ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania akt zamkniętego śledztwa prokurator jest obowiązany wnieść do sądu akt oskarżenia bądź powziąć postanowienie o umorzeniu śledztwa lub też zarządzić jego uzupełnienie. Jeżeli podejrzany jest aresztowany, decyzje powyższe i czynności mają być dokonane w ciągu siedmiu dni.

Na postanowienie sądu lub prokuratora służy zażalenie w przypadkach, określonych w ustawie. **Zażalenie** służy tylko do jednej instancji. Zażalenia na dokonane w śledztwie czynności milicji obywatelskiej rozstrzyga prokurator sądu okręgowego, a na czynności, dokonane przez oficerów śledczych bezpieczeństwa — prokurator sądu apelacyjnego. Zażalenia na postanowienia, wydane przez prokuratora sądu okręgowego, rozstrzyga prokurator sądu apelacyjnego, na postanowienia zaś wydane przez prokuratora sądu apelacyjnego — prokurator Sądu Najwyższego.

Zasadniczej zmianie uległy przepisy o **środkach odwoławczych** przeciwko wyrokom sądowym.

Obecnie strony mogą zakładać **rewizje** od wydanych w pierwszej instancji wyroków sądów grodzkich, okręgowych i apelacyjnych, przy czym strona, zamierzająca zaskarżyć wyrok, powinna zapowiedzieć to na piśmie w zawitym siedmiodniowym terminie.

Podstawę rewizji mogą stanowić wyłącznie zarzuty:

1) obrazy przepisów prawa materialnego (to jest kodeksu karnego lub ustawy szczególnej i przewidującej czyny, zagrożone karą);

2) jeżeli sprawę rozpoznano bez skargi lub bez wniosku pokrzywdzonego w wypadkach, gdy ustawa takiego wniosku wymaga albo zachodzą przyczyny, powodujące umorzenie postępowania na skutek śmierci oskarżonego, przedawnienia lub innej okoliczności, wyłączającej ściganie, bądź też sąd był nienależycie obsadzony lub którykolwiek z jego członków nie był obecny na całej rozprawie, albo też rozprawa odbyła się w nieobecności oskarżonego, chociaż obecność jego była obowiązkowa; bądź oskarżony nie miał obrońcy w wypadkach, gdy żąda tego ustawa; bądź wreszcie sentencja wyroku nie zawiera ustalenia czynu, przypisanego oskarżonemu;

3) błędnej oceny okoliczności faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku;

4) rażącej niewspółmierności kary w stosunku do przypisanego czynu albo nieodpowiedniego zastosowania lub niezastosowania środka zabezpieczającego lub wychowawczego.

Jeżeli zachodzi brak formalnych warunków rewizji, sąd rewizyjny na posiedzeniu niejawnym pozostawia rewizję bez rozpoznania.

Jeżeli natomiast sąd rewizyjny na posiedzeniu niejawnym uznaje wyrok za nieważny z mocy samego prawa, wówczas przekazuje sprawę komu należy.

Poza tym sąd rewizyjny, uchylając wyrok z tego powodu, iż w czynie oskarżonego nie ma znamion przestępstwa lub, że sprawę rozpoznano bez wymaganych ustawą skargi albo wniosku pokrzywdzonego, bądź też z powodu przyczyn, powodujących umorzenie postępowania, — uniewinnia oskarżonego lub umarza postępowanie.

Jeżeli rewizja nie może być rozpoznana w całości na posiedzeniu niejawnym ze względu na inne uchybienia, wówczas rewizję należy rozpoznać na rozprawie.

Poza rewizją, będącą środkiem odwoławczym, znowelizowany kodeks postępowania karnego przewiduje rewizję nadzwyczajną, która może być złożona do Sądu Najwyższego od każdego prawomocnego orzeczenia, kończącego postępowanie sądowe. Nadzwyczajną rewizję może wnieść tylko Pierwszy Prokurator Sądu Najwyższego.

Uwzględniając nadzwyczajną rewizję, założoną na niekorzyść oskarżonego po upływie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, Sąd Najwyższy ogranicza się tylko do ustalenia uchybień.

Jeżeli nadzwyczajną rewizję założono od wyroku Sądu Najwyższego sprawę rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów z wyłączeniem sędziów, którzy orzekali w danej sprawie. W innych przypadkach Sąd Najwyższy rozpoznaje nadzwyczajną rewizję w składzie trzech sędziów na rozprawie.

Zmienione również zostały niektóre postanowienia „Przepisów wprowadzających Kodeks Postępowania Karnego".

W szczególności została zmieniona treść art. 42 § 1 i 2 tych przepisów w następujący sposób:

„§ 1. **Szczególny obowiązek udzielania sądom i prokuratorom pomocy w zakresie ścigania przestępstw, zwłaszcza w wykryciu i ujęciu sprawców oraz zabezpieczeniu śladów i dowodów przestępstwa, mają wszystkie organa władz i przedsiębiorstw** państwowych, samorządowych, **spółdzielczych** i społecznych, tudzież instytucyj prawa publicznego.

§ 2. **Organa**, wymienione w § 1, **mogą mieć w zakresie, określonym ustawami szczególnymi, zlecony udział w postępowaniu karnym, zwłaszcza przygotowawczym w charakterze organów wykonawczych sądów i prokuratorów"**.

Wykonanie ustawy zostały poruczone Ministrowi Sprawiedliwości.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1949 roku.

Postępowanie doraźne.

poz. 239. Ustawa z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie dekretu o postępowaniu doraźnym.

W związku z nowelizacją kodeksu postępowania karnego uległy zmianie niektóre przepisy dekretu z dnia 16 listopada 1945 o postępowaniu doraźnym (Dz. U. R. P. Nr 53 z 1945 r. poz. 301 i Dz. U. R. P. Nr 30 z 1946 r. poz. 193).

W szczególności została zmieniona treść ustępu 1 i 3 art. 1 powyższego dekretu, Artykuł ten wylicza, jakie przestępstwa podlegają postępowaniu doraźnemu.

Ustęp 1-szy został zmieniony, jak następuje:

„(1) Postępowaniu doraźnemu podlegają:

a) przestępstwa umyślne, określone w rozdziale XXXIII kodeksu karnego (sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego),

b) przestępstwa, określone w art. 225 § 1 kodeksu karnego (zabójstwo),

c) przestępstwa, określone w art. 258 (kradzież rozbójnicza) i 259 (rozbój) kodeksu karnego,

d) 1) **przestępstwa na szkodę** Skarbu Państwa, samorządu, instytucji prawa publicznego, **spółdzielni, przedsiębiorstw stanowiących własność lub pozostających pod zarządem** Państwa, samorządu, instytucji prawa publicznego lub spółdzielni,

2) **inne przestępstwa — jeżeli interesy gospodarcze Polski Ludowej zostały narażone na znaczną szkodę."**

Ustęp 3-ci w nowym brzmieniu postanawia, że postępowanie doraźne stosuje się, jeżeli prokurator sądu apelacyjnego ze względu na okoliczności sprawy złoży wniosek o jej rozpoznanie w tym trybie.

Wprowadzono nowy przepis (art. 5[1]), w myśl którego sprawy o przestępstwa, podlegające postępowaniu doraźnemu rozpoznaje sąd apelacyjny w składzie jednego sędziego i dwóch ławników.

Minister Sprawiedliwości został upoważniony do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw jednolitego tekstu dekretu o postępowaniu doraźnym z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów, ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1949 r.

Kodeks postępowania cywilnego. Prawo upadłościowe i Prawo małżeńskie majątkowe.

poz. 240. Ustawa z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie niektórych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, prawa upadłościowego oraz przepisów wprowadzających prawo małżeńskie majątkowe.

Podobnie, jak w kodeksie postępowania karnego, przysięga została zamieniona na przyrzeczenie również i w Kodeksie Postępowania Cywilnego. Rota przyrzeczenia została ustalona jak następuje: „Świadomy wagi mych słów i odpowiedzialności przed prawem przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome".

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 312 Kodeksu Postępowania Cywilnego za nieusprawiedliwione niestawiennictwo, za odmowę złożenia przyrzeczenia albo odmowę zeznań, względnie złożenia opinii bądź opóźnienie w jej złożeniu, sąd może skarać świadka względnie biegłego na grzywnę do dwudziestu pięciu tysięcy złotych.

Jeżeli w sprawie chodzi o wynagrodzenie szkody, jaką wyrządziły obywatelowi organy władzy państwowej lub samorządowej przez działalność urzędową niezgodną z prawem lub obowiązkami służby, oraz w sprawach o wydanie nieruchomości lub jej części albo o opróżnienie pomieszczenia w budynku, skarga kasacyjna służy bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

W artykule 203 § 1 pkt. 3 prawa upadłościowego kwotę 500 złotych zwiększono do 10.000 złotych. Dla jasności zaznaczamy, że art. 203 prawa upadłościowego ustala kolejność zaspokojenia należności z masy upadłości. Punkt trzeci dotyczy należności pracowników fizycznych i umysłowych z umowy o pracę, przypadające za rok ostatni przed datą ogłoszenia upadłości. Otóż według nowego brzmienia punktu 3-go art. 200 § 1 należności powyższe mają charakter wierzytelności uprzywilejowanej, ale tylko do wysokości 10.000 złotych.

Inne zmiany, wprowadzone przez omawianą ustawę, nie mają dla spółdzielczości istotnego znaczenia.

Wykonanie ustawy zostało poruczone Ministrowi Sprawiedliwości.

Wchodzi ona w życie z dniem 1 lipca 1949 roku.

Urz[illegible] Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk.

poz. 2[illegible] [illegible]zporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia [illegible] maja 1949 r. w sprawie organizacji i właściwości Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk oraz urzędów podległych.

Roz[illegible] [illegible] powyższe zostało wydane na zasadzie art. 5 dekr[illegible] [illegible]pca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu [illegible] Publikacji i Widowisk (Dz. U. R. P. z 1946 [illegible] z 1948 r. Nr 36 poz. 257).

Dek[illegible] [illegible]roku powołał do życia Główny Urząd [illegible]kacji i Widowisk, podległy Prezesowi [illegible]niem tego urzędu jest: 1) nadzór na[illegible] i widowiskami w zakresie przewi[illegible]ch przepisach prawnych; 2) kontrol[illegible] [illegible]szelkiego rodzaju utworów za pomocą [illegible]o słowa; kontrola ta ma na celu zap[illegible]w ustrój Państwa Polskiego, b) ujaw[illegible]owych, c) naruszaniu międzynaro[illegible]twa Polskiego. d) naruszaniu prawa lu[illegible] e) wprowadzaniu w błąd opinii pu[illegible] wiadomości niezgodnych z rzeczyw[illegible]leń na wydawanie czasopism; 4) [illegible]icznych.

Otóż om[illegible] [illegible]zesa Rady Ministrów zarządza, iż [illegible] [illegible]ędu Kontroli Prasy, Publikacji i [illegible] dyrektor, kierujący pracami Głów[illegible] [illegible]owych urzędów kontroli prasy, publikac[illegible] oraz sprawuje nadzór nad terenowymi urzędami.

Do zakresu działania Głównego Urzędu należy: a) udzielanie zezwoleń na wydawanie czasopism na obszarze całego Państwa, b) pozbawianie debitu komunikacyjnego druków, wydawanych za granicą, oraz zakazywanie ich rozpowszechniania, c) rozpoznawanie odwołań od wydawanych w I instancji decyzji wojewódzkich urzędów kontroli prasy, publikacji i widowisk, d) na obszarze m. st. Warszawy i województwa warszawskiego — wykonywanie nadzoru nad prasą, publikacjami i widowiskami, kontrola rozpowszechniania wszelkiego rodzaju utworów za pomocą druku, obrazu i żywego słowa oraz kontrola zakładów poligraficznych.

Terenowymi urzędami kontroli prasy, publikacji i widowisk są: a) wojewódzkie urzędy kontroli prasy, publikacji i widowisk i b) grodzkie urzędy takiej kontroli. Urzędy te powołuje Prezes Rady Ministrów.

Urzędy wojewódzkie wykonują nadzór na terenie danego województwa, a grodzkie — na obszarze ich właściwości miejscowych, określonych przez Prezesa Rady Ministrów.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 19 maja 1949 r.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 33 z dnia 24 maja 1949 r.

Kodeks Postępowania Karnego.

Pod pozycją 243 zostało ogłoszone obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 1949 r., zawierające jednolity tekst Kodeksu Postępowania Karnego z dnia 19 marca 1928 r. z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych w tym kodeksie późniejszymi aktami ustawodawczymi włącznie z ustawą z dnia 27 kwietnia 1949 o zmianie przepisów postępowania karnego oraz z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów

Postępowanie doraźne.

Pod pozycją 241 zostało ogłoszone obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 1949 r. o ogłoszeniu jednolitego tekstu dekretu o postępowaniu doraźnym z dnia 16 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 53 z 1945 r., poz. 301) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych w tym dekrecie późniejszymi aktami ustawodawczymi i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów

OKÓLNIKI I ZARZĄDZENIA PAŃSTWOWYCH WŁADZ CENTRALNYCH

Podatek od wynagrodzeń.

W Monitorze Polskim Nr A-26 z dnia 5 maja 1949 r. pod poz. 412 zostało ogłoszone Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 kwietnia 1949 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych **w sprawie szacowania wartości pieniężnej świadczeń w naturze dla celów podatku od wynagrodzeń** na rok kalendarzowy 1949 oraz zwolnienia niektórych świadczeń w naturze od podatku od wynagrodzeń.

W szczególności wartość całodziennego wyżywienia ustalono na 100 złotych; obiadu — na 60 zł, kolacji lub śniadań — na 20 złotych; wartość pieniężną bezpłatnego mieszkania służbowego — według ustawowych norm czynszu; wartość pieniężną światła — 100 zł miesięcznie od jednej izby; wartość opału — 120 zł miesięcznie od jednej izby; wartość pieniężną ordynacji w gospodarstwach rolnych — według zasad okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 5 listopada 1948 r (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 95 z 1948 r. poz. 429).

Dostawy, roboty i usługi na rzecz Skarbu Państwa.

W Monitorze Polskim Nr A-27 z dnia 7 maja 1949 r. pod pozycją 430 zostało ogłoszone zarządzenie Ministra Odbudowy z dnia 2 maja 1949 r. o upoważnieniu podległych organów do udzielania zamówień osobom, niewymienionym w § 8 rozporządzenia z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie dostaw, robót i usług na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz niektórych kategorii osób prawnych

Na mocy powyższego zarządzenia do udzielania zamówień osobom, nie wymienionym w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r., bez potrzeby uzyskiwania odmowy przyjęcia zamówienia przez osoby, wymienione w tymże paragrafie rozporządzenia zostały upoważnione: 1) Centralny Zarząd Państwowych Przedsiębiorstw Budowlanych, Zjednoczenie Państwowych Przedsiębiorstw Budowlanych, Zakłady Prefabrykacji Państwowych Przedsiębiorstw Budowlanych, Centrala Sprzętu tych przedsiębiorstw i Państwowe Przedsiębiorstwo Budowlane w zakresie robót budowlanych do wysokości 1.000.000 zł; 2) Centralne Biuro Projektów Architektonicznych i Budowlanych w zakresie robót i usług, dotyczących projektodawstwa inwestycyjnego oraz robót budowlanych do wysokości 2.000.000 zł; 3) Główny Urząd Pomiarów Kraju — do wysokości 2.000.000 zł; 4) Państwowe Przedsiębiorstwo Miernicze — do wysokości 1.000.000 zł, oraz 5) Zakład Osiedli Robotniczych — do wysokości 2.000.000 zł.

Najwyższa Izba Kontroli.

W Monitorze Polskim Nr A-28 z dnia 12 maja 1949 r. pod poz. 432 została ogłoszona uchwała Rady Państwa z dnia 6 maja 1949 r., zlecająca Najwyższej Izbie Kontroli stałe kontrolowanie wszystkich związków i instytucyj, korzystających z pomocy Państwa albo wykonujących czynności zlecone w zakresie administracji publicznej i gospodarstwa narodowego.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów.

W tym samym numerze Monitora Polskiego pod poz. 433 została ogłoszona uchwała Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1949 r. w sprawie Regulaminu Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, a pod poz. 434 — uchwała Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1949 r. w sprawie tymczasowego statutu organizacyjnego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Wreszcie z ogłoszonego pod poz. 435 spisu przedsiębiorstw podległych Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego wynika, iż Komisji tej podlegają: 1) „Polskie Wydawnictwa Gospodarcze" — przedsiębiorstwo państwowe — Warszawa; 2) „Biuro Organizacji Rachunkowości" — przedsiębiorstwo państwowe — Warszawa; i 3) „Centralne Biuro Obrotu Maszynami" przedsiębiorstwo państwowe — Warszawa.

Ministerstwo Górnictwa i Energetyki.

W Monitorze Polskim Nr A-28 z dn. 12 maja 1949 r. pod poz. 436 została ogłoszona uchwała Rady Ministrów z dn. 22 kwietnia 1949 r. w sprawie tymczasowej organizacji Ministerstwa Górnictwa i Energetyki, a pod poz. 437 — spis przedsiębiorstw i monopolów, podlegających bezpośredniemu kierownictwu Ministra Górnictwa i Energetyki. W wykazie tym nie figuruje żadne przedsiębiorstwo spółdzielcze, a wyłącznie przdsiębiorstwa państwowe i Państwowy Monopol Solny.

Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego.

W tym samym numerze Monitora Polskiego pod poz. 438 została ogłoszona uchwała Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1949 r. w sprawie tymczasowej organizacji Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego, a pod poz. 439 — spis przedsiębiorstw, podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego. W spisie tym figurują wyłącznie przedsiębiorstwa państwowe.

Nazwy miejscowości.

W Monitorze Polskim z dnia 13 maja 1949 r. Nr A-29 pod poz. 445 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 2 kwietnia 1949 r. o przywróceniu i ustaleniu nazw miejscowości. Wykaz zawiera 16 stronic, drukowanych petitem.

Ustalonych nazw należy używać w stosunkach publicznych. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 13 maja 1949.

Nazwy województw.

W Monitorze Polskim z dn. 21 maja 1949 r. Nr A-31 pod poz. 453 został ogłoszony Okólnik Nr 11 Prezesa Rady Ministrów z dn. 9 maja 1949 r. w sprawie nazw województw.

Ponieważ ustalone ustawodawczo nazwy województw nie są przestrzegane w wielu pismach i opracowaniach statystycznych, przeto Prezes Rady Ministrów przypomina właściwe brzmienie nazw województw i ustala następującą ich kolejność:

1. m. st. Warszawa
2. woj. warszawskie
3. m. Łódź
4. woj. łódzkie
5. „ kieleckie
6. „ lubelskie
7. woj. białostockie
8. „ olsztyńskie
9. „ gdańskie
10. „ pomorskie
11. „ szczecińskie
12. „ poznańskie
13. „ wrocławskie
14. „ śląskie
15. „ krakowskie
16. „ rzeszowskie.

Ministerstwo Budownictwa.

W Monitorze Polskim z dnia 25 maja 1949 r. Nr A-32 pod poz. 457 ogłoszona została uchwała Rady Ministrów z dnia 12 maja 1949 r. w sprawie tymczasowej organizacji Ministerstwa Budownictwa, a pod poz. 458 — spis przedsiębiorstw i central, podlegających kierownictwu względnie nadzorowi Ministra Budownictwa. Ze spisu tego wynika, że nadzorowi Ministra Budownictwa podlega **Centrala Spółdzielni Mieszkaniowych.**

Przetargi na dostawy, roboty i usługi.

W Monitorze Polskim z 30 maja 1949 r. Nr A-33 pod poz. 489 został ogłoszony okólnik Nr 12 Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 maja 1949 r. w sprawie ogłoszeń przetargów na dostawy, roboty i usługi na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz niektórych kategorii osób prawnych.

Zarządzenia powyższe zostały wydane w związku z wykonaniem ustawy z dnia 18 listopada 1948 r. o dostawach, robotach i usługach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz niektórych kategorii osób prawnych (Dz. U. R. P. Nr 63 z 1948 r. poz. 494).

Ochrona lasów przed pożarami.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Administracji Publicznej z dn. 17 maja 1949 r. Nr 22 pod poz. 136 zostało ogłoszone pismo okólne z dn. 6 maja 1949 r. L. II. Poz. LO/11-49 w sprawie ochrony lasów przed pożarami, nawołujące w związku ze zbliżającą się porą letnią do jak najostrożniejszego obchodzenia się z ogniem w sąsiedztwie lasów oraz o zakazie wzniecania ognisk w lesie lub w jego pobliżu.

Zużyte i naprawione ogumienie samochodowe.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa [illegible] inistracji Publicznej z dnia 24 maja 1949 r. Nr 23 pod [illegible] '41 została ogłoszona uchwała Komitetu Ekonomiczne[illegible] ly Ministrów z dnia 12 lutego 1949 r. w sprawie sk[illegible] o [illegible] egeneracji zużytego ogumienia samochodowego ora[illegible] ży ogumienia naprawionego.

[illegible] wania k[illegible]

Z powyższej uchwały wynika, że Prze[illegible] z dnia 1[illegible] Państwowe Centrala Odpadków Użytkowy[illegible] U. R. P. N[illegible] nie uprawniona do skupu zużytego ogum[illegible] 1946 r. poz. [illegible] w posiadaniu urzędów, instytucji i prze[illegible] ść ustępu 1 i 3 [illegible] owych lub **państwowo-spółdzielczych,** ce[illegible] ylicza, jakie prze[illegible] państwowych oraz **przedsiębiorstw i ins**[illegible] nemu.

W każdym województwie C[illegible] następuje: [illegible] żytkowych będzie posiadała przyna[illegible] podlegają: [illegible] pu.

Ceny zakupu zużytych op[illegible] ślone w rozdziale XX wiązanych z naprawą i regenera[illegible] niebezpieczeństwa [illegible] opon naprawionych, nadających s[illegible] Minister Przemysłu i Handlu [illegible] art. 225 § 1 kodeksu [illegible] nistrem Skarbu.

[illegible] w art. 258 (kradzież r[illegible]

Zys[illegible] rnego

[illegible] Skarbu Państwa, sam[illegible]

W Monitorze Polskim [illegible] ego, spółdzielni, przedsię[illegible] B-38 na stronie 1-szej zostały u[illegible] o pozostających pod za[illegible] tra Handlu Wewnętrznego — [illegible] tucji prawa publicznego [illegible] uszczalne w obrotach handlo[illegible] ści zysku brutto — szczeblami — jeżeli interesy gospodar[illegible] ętem szpitalnym i lekarskim, [illegible] ażone na znaczną szkodę [illegible] ami sanitarnymi i lekarskimi. [illegible] rzmieniu postanawia, ż[illegible] jeżeli prokurator s[illegible] ści sprawy [illegible]

Prenumerata roczna zł 1:200:— numer pojedyńczy zł 100:— Konto PKO. W-wa I-7560 „Monitor Spółdzielczy"
Adres: Warszawa, Kopernika 30, tel. 806-87.
Redaguje Komitet. Wydawca: Centralny Związek Spółdzielczy. —
Druk PWZG Warszawa, Tamka 3. 10500 Zam. 2549. B-80230.